

บทที่ 2

ลักษณะทั่วไปของพื้นที่ศึกษา

2.1 โครงสร้างอุตสาหกรรม

พื้นที่ศึกษาอยู่ในจังหวัดลำปาง มีการประกอบกิจการอุตสาหกรรมหลายประเภท ดังแสดงในตาราง 2.1 ซึ่งเมื่อพิจารณาอุตสาหกรรมตามจำนวนสถานประกอบการ จำนวนเงินทุน และจำนวนคนงานในปีพ.ศ.2538 แล้วพบว่า อุตสาหกรรมเกี่ยวกับผลผลิตการเกษตรมีจำนวนสถานประกอบการมากที่สุด แต่เงินลงทุนของอุตสาหกรรมประเภทนี้กลับน้อยกว่าผลิตภัณฑ์ก่อสร้าง ซึ่งมักจะเกี่ยวข้องกับราคาของพืชผลการเกษตรและเครื่องจักรที่ใช้ซึ่งมีมูลค่าน้อยกว่า แต่เมื่อพิจารณาในด้านจำนวนคนงานแล้วกลับพบว่า อุตสาหกรรมเซรามิก มีความสำคัญในการเป็นอุตสาหกรรมที่มีจำนวนคนงานมากที่สุด

ตาราง 2.1 จำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรม เงินทุน และคนงาน จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม พ.ศ. 2538

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรม	จำนวนเงินทุน (ล้านบาท)	จำนวนคนงาน
1)ผลผลิตการเกษตร	953	735	4,561
2)บริการ	134	181	1,083
3)ไม้และประติมากรรมจากไม้	193	745	5,427
4)เซรามิก	223	877	5,893
5)ผลิตภัณฑ์ก่อสร้าง	68	4,950	2,543
6)อาหารและเครื่องดื่ม	48	1,097	926
7)ถลุงแร่โลหะ	22	197	371
8)อื่นๆ	90	487	1,112
รวมยอด	1,731	9,269	21,916

ที่มา : สมุทราขานสถิติจังหวัดลำปาง, 2538

2.2 จำนวนประชากร

ประชากรของจังหวัดลำปางจากข้อมูลของที่ทำการปกครองจังหวัดลำปาง ในเดือนธันวาคม ปีพ.ศ.2543 ดังแสดงในตาราง 2.2 มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 803,442 คน เป็นชาย 399,718

คน หญิง 403,724 คน สำหรับพื้นที่ที่มีจำนวนประชากรมากที่สุดได้แก่ อำเภอเมืองร้อยละ 30.77 รองลงมาได้แก่ อำเภอกะชาร้อยละ 8.28 และอำเภอแม่ทะร้อยละ 8.14

ตาราง 2.2 จำนวนประชากรจังหวัดลำปาง ปีพ.ศ.2543

อำเภอ	จำนวนประชากร (คน)			ร้อยละ
	ชาย	หญิง	รวม	
รวมทั้งหมด	399,718	403,724	803,442	100.00
เมืองลำปาง	121,327	125,858	247,185	30.77
แม่เมาะ	19,899	19,182	39,081	4.86
กะชา	32,677	33,818	66,495	8.28
เสริมงาม	17,122	16,401	33,523	4.17
งาว	30,571	30,416	60,987	7.59
แจ้ห่ม	21,868	21,996	43,864	5.46
วังเหนือ	24,410	23,658	48,068	5.98
เถิน	31,978	32,487	64,465	8.02
แม่พริก	8,714	8,864	17,578	2.19
แม่ทะ	32,891	32,474	65,365	8.14
สบปราบ	14,411	14,524	28,935	3.60
ห้างฉัตร	26,008	26,565	52,573	6.54
เมืองปาน	17,842	17,481	35,323	4.40

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดลำปาง, 2543

จากตารางอำเภอต่างๆในพื้นที่ศึกษามีจำนวนประชากรมากเป็นอันดับต้นๆ ของ จังหวัดลำปาง จึงเป็นบริเวณที่มีแรงงานอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งเอื้อประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมเซรามิกที่มีลักษณะเป็นงานกึ่งฝีมือและต้องใช้แรงงานเกี่ยวข้องในขบวนการผลิตทุกขั้นตอน

2.3 ทรัพยากรที่สำคัญ

2.3.1 แร่ธาตุ

แร่ธาตุสำคัญที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเซรามิกในพื้นที่ศึกษาที่พบในจังหวัด ลำปาง ได้แก่ แร่ดินขาว และแร่บอแรกซ์ ซึ่งพบมากที่อำเภอแจ้ห่ม นอกจากนี้ยังพบในอำเภออื่นๆ อีก เช่น อำเภอเมืองลำปาง อำเภอแม่ทะ อำเภอสบปราบ อำเภอเถิน อำเภองาว อำเภอห้างฉัตร และ

อำเภอวังเหนือ ส่วนแรบบอลเคลย์พบในอำเภอเมืองลำปาง อำเภอแจ้ห่ม อำเภอวังเหนือ อำเภอแม่ทะ อำเภอห้างฉัตร อำเภอแม่เมาะ และอำเภอเมืองปานดังแสดงในแผนที่ 2.1 โดยแร่ทั้ง 2 ชนิดมีปริมาณการผลิตดังแสดงในตาราง 2.3

ตาราง 2.3 ปริมาณการผลิตแร่ธาตุที่สำคัญต่ออุตสาหกรรมเซรามิกในจังหวัดลำปาง ปีพ.ศ.2536-2540

(หน่วย : ตัน)

ชนิดของแร่ธาตุ	2536	2537	2538	2539	2540
ดินขาว					
-ดินขาวไม่ได้แต่งแร่	133,884	19,713	27,350	7,700	68,302
-ดินขาวแต่งแร่	192,702	232,485	282,139	422,511	140,468
บอลเคลย์	334,398	318,779	297,443	360,834	264,364

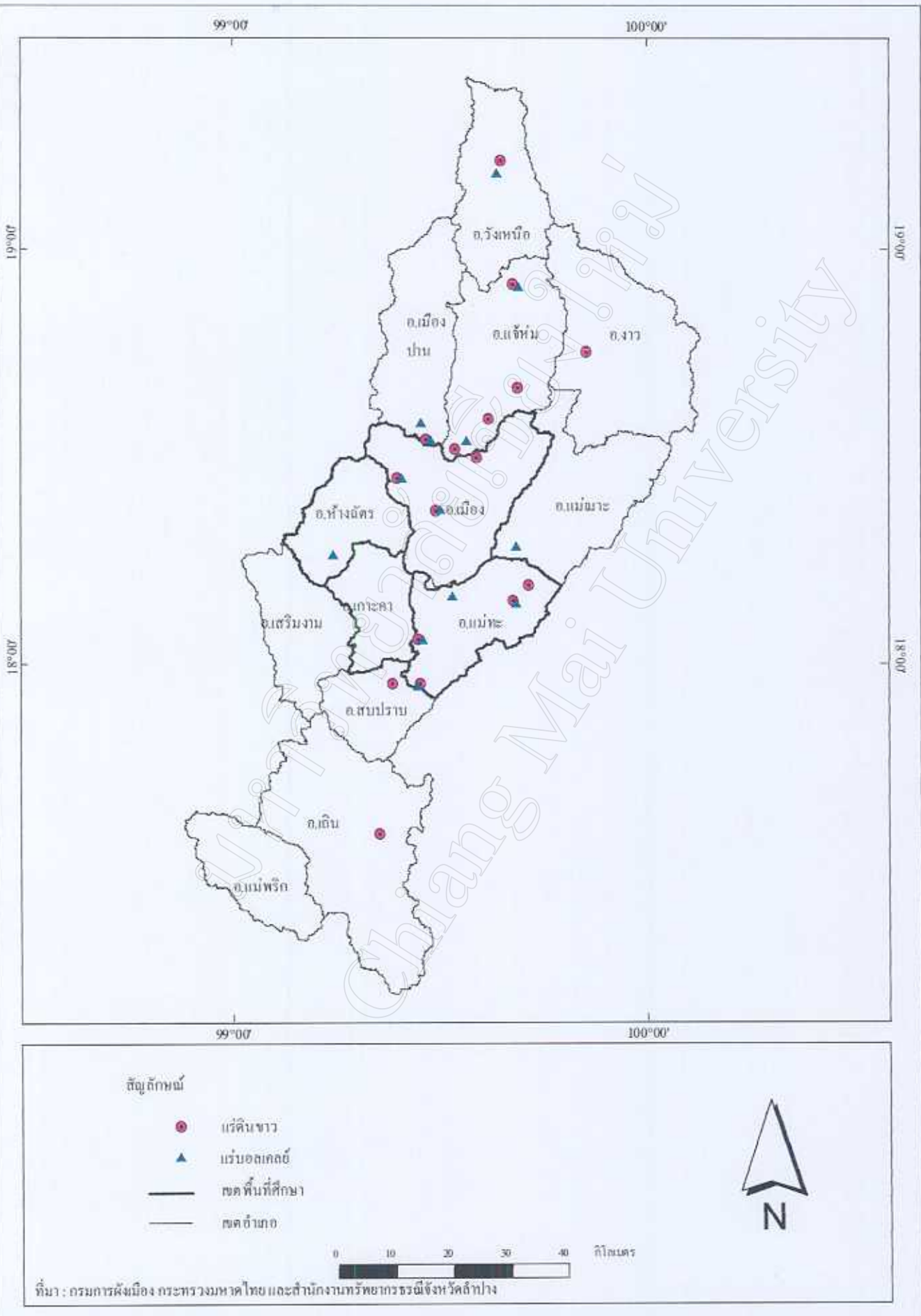
ที่มา : สมุครายงานสถิติภาค (ภาคเหนือ), 2542

จากตาราง 2.3 พบว่าปริมาณการผลิตแร่ดินขาวที่ไม่ได้แต่งแร่(แร่ดินขาวที่ยังไม่ได้ล้างเอาสิ่งเจือปนออก)มีความผันผวน โดยในปีพ.ศ. 2537 มีปริมาณการผลิตลดลงจากปีก่อนหน้าถึงร้อยละ 85 และมีปริมาณการผลิตเพิ่มขึ้นอีกเล็กน้อยและลดลงถึงร้อยละ 72 ในปีพ.ศ.2539 สำหรับในส่วนของคุณภาพดินขาวแต่งแร่(แร่ดินขาวที่ผ่านการล้างเอาสิ่งเจือปนออกแล้วจากโรงแต่งแร่) กลับมีปริมาณการผลิตเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ และในปีพ.ศ.2539 มีปริมาณการผลิตมากขึ้นถึง 2 เท่าจากปีก่อนหน้า ส่วนแรบบอลเคลย์กลับมีปริมาณการผลิตค่อนข้างคงที่ แสดงว่าในปีนั้นได้มีการขุดเอาดินออกมาจากเหมืองแร่ย่อย แต่นำแร่สำรองมาใช้ในการแต่งแร่เป็นจำนวนมาก

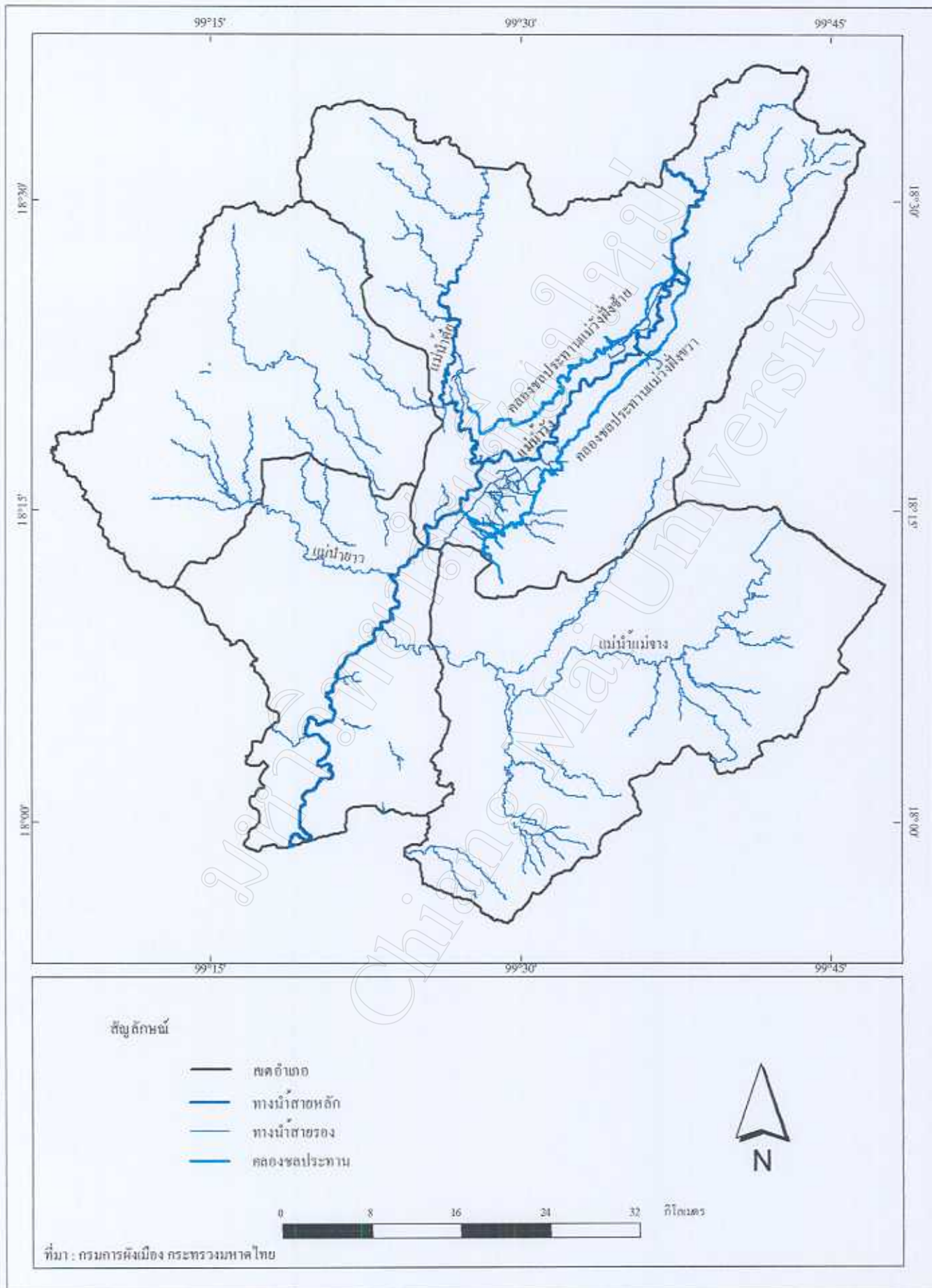
เนื่องจากอุตสาหกรรมเซรามิกเป็นอุตสาหกรรมที่สูญเสียน้ำหนักในกระบวนการเตรียมวัตถุดิบมาก ในการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมเหมาะสมควรตั้งใกล้แหล่งวัตถุดิบ และจากข้อมูลทำให้ทราบว่า พื้นที่ศึกษาเป็นแหล่งที่มีวัตถุดิบหลักสำหรับผลิตเซรามิกคือ แร่ดินขาวและแรบบอลเคลย์ ถึงแม้ว่าในเขตอำเภอแจ้ห่มซึ่งอยู่นอกเขตพื้นที่ศึกษาจะเป็นพื้นที่ที่มีแหล่งวัตถุดิบมากที่สุดแต่บริเวณดังกล่าวมีลักษณะเป็นภูเขาสูงชันไม่เหมาะต่อการตั้งโรงงาน จึงมีการนำวัตถุดิบมาทำกระบวนการแต่งแร่ในพื้นที่ศึกษาซึ่งมีอาณาเขตติดกันและมีพื้นที่ราบเหมาะต่อการตั้งโรงแต่งแร่มากกว่า จึงทำให้ในเขตพื้นที่ศึกษามีอุตสาหกรรมที่สนับสนุนต่อการผลิตวัตถุดิบหลักของเซรามิกเป็นจำนวนมาก

2.3.2 แหล่งน้ำ

พื้นที่จังหวัดลำปาง มีการใช้ทรัพยากรน้ำจากหลายแหล่ง(แผนที่ 2.2) ได้แก่ แหล่ง

แผนที่ 2.1 ที่ตั้งเหมืองแร่ที่สำคัญต่ออุตสาหกรรมเซรามิก

แผนที่ 2.2 แหล่งน้ำที่สำคัญในพื้นที่ศึกษา

น้ำผิวดินตามธรรมชาติ และแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น เช่น โครงการส่งน้ำ โครงการชลประทาน และการเจาะบ่อน้ำบาดาล ดังนี้

แหล่งน้ำผิวดินตามธรรมชาติ

1) แม่น้ำวัง เป็นแม่น้ำสายสำคัญของจังหวัด มีต้นกำเนิดจากท้องที่อำเภอวังเหนือ ไหลผ่านลงมาทางใต้ ผ่านอำเภอแจ้ห่ม อำเภอเมือง อำเภอเกาะคา อำเภอศบปราบ อำเภอเถิน และอำเภอแม่พริก แล้วไหลผ่านเข้าสู่จังหวัดตาก ระยะทางยาวประมาณ 382 กิโลเมตร

2) แม่น้ำคู่ย มีต้นกำเนิดจากท้องที่อำเภอแจ้ห่ม ผ่านอำเภอห้างฉัตร แล้วไหลมาบรรจบแม่น้ำวังในเขตอำเภอเมืองลำปาง ระยะทางยาวประมาณ 60 กิโลเมตร

3) แม่น้ำยาว มีต้นกำเนิดจากท้องที่ตำบลเมืองยาว อำเภอห้างฉัตร ไหลมาบรรจบกับแม่น้ำวังที่อำเภอเกาะคา ระยะทางยาวประมาณ 38 กิโลเมตร

4) แม่น้ำแม่จาง มีต้นกำเนิดจากท้องที่อำเภอองาว ไหลผ่านอำเภอแม่ทะมาบรรจบแม่น้ำวังที่อำเภอเกาะคา ระยะทางยาวประมาณ 127 กิโลเมตร

แม่น้ำต่างๆ ซึ่งเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติเหล่านี้ จะได้น้ำจากฝนซึ่งตกเฉลี่ยปีละ 1,054.53 มิลลิเมตร และกักเก็บตามแหล่งน้ำธรรมชาติอื่นๆ เช่น ห้วย หนอง คลอง บึง

โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่วัง-ก๊วลม

เป็นโครงการชลประทานขนาดใหญ่ ซึ่งโครงการนี้มี 2 ระยะ คือ ระยะแรกปี พ.ศ.2478 เริ่มมีการดำเนินการก่อสร้าง โดยการสร้างฝายหินก่อปิดกั้นลำน้ำแม่วังที่ตำบลบ้านแลง ซึ่งอยู่ทางเหนือของตัวเมืองลำปางขึ้นไปประมาณ 27 กิโลเมตร โดยมีประตูละบายน้ำทั้งฝั้งซ้ายและฝั้งขวา มีคลองส่งน้ำฝั้งซ้ายยาว 38.55 กิโลเมตร เรียกว่า คลองชลประทานแม่วังฝั้งซ้าย มีคลองส่งน้ำฝั้งขวายาว 38.77 กิโลเมตร เรียกว่า คลองชลประทานแม่วังฝั้งขวา และมีคลองซอยต่างๆ รวมยาว 65.59 กิโลเมตร สามารถส่งน้ำช่วยเหลือการเพาะปลูกได้ 77,000 ไร่ ต่อมาได้มีการขุดลำเหมืองแม่ปุง ซึ่งอยู่ทางฝั้งซ้ายของแม่น้ำวัง เป็นการขยายพื้นที่ส่งน้ำทางฝั้งซ้ายอีกประมาณ 11,000 ไร่ และในระยะเวลาต่อมาเกิดการขาดแคลนน้ำ เพราะป่าต้นน้ำถูกทำลายมาก ในปีพ.ศ. 2510 กรมชลประทานจึงได้สร้างเขื่อนเก็บกักน้ำคอนกรีตเสริมเหล็กปิดกั้นลำน้ำแม่วังที่ก๊วลม เรียกว่า เขื่อนก๊วลม โดยสามารถเก็บกักน้ำได้ 112 ลูกบาศก์เมตร และยังช่วยส่งเสริมให้โครงการส่งน้ำแม่วังสามารถส่งน้ำให้แก่พื้นที่ฝั้งขวาได้อีก 55,000 ไร่ ซึ่งโดยรวมแล้วโครงการนี้มีพื้นที่ส่งน้ำทั้งสิ้นประมาณ 150,000 ไร่ อุตสาหกรรมเหมืองแร่บางส่วนได้นำน้ำจากคลองชลประทานมาใช้ในการกระบวนการผลิตโดยเฉพาะโรงงานในเขตตำบลพระบาท

การเจาะบ่อน้ำบาดาล

น้ำบาดาล เป็นน้ำที่ได้มาจากแหล่งน้ำใต้ดิน อยู่ในโครงการพัฒนาแหล่งน้ำใต้ดิน โดยการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล ซึ่งมีหน่วยงานต่างๆที่รับผิดชอบ ได้แก่ สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท จังหวัดลำปาง สำนักงานโยธาธิการจังหวัดลำปาง ศูนย์พัฒนาบ่อน้ำบาดาลภาคเหนือ(กรมทรัพยากรธรณี) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง โครงการพัฒนาจังหวัดลำปาง องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง ซึ่งในปีพ.ศ.2536 มีบ่อน้ำบาดาลรวมทั้งสิ้น 1,939 บ่อ

เนื่องจากน้ำเป็นส่วนประกอบสำคัญที่จำเป็นต่อการผลิตเซรามิก ในการเตรียมวัตถุดิบ เป็นส่วนผสมวัตถุดิบ และใช้ในการชำระล้างภายในโรงงาน ซึ่งในพื้นที่ศึกษาก็มีแหล่งของทรัพยากรน้ำจากหลายแหล่ง ทั้งที่อยู่ในรูปของน้ำผิวดินจากแม่น้ำต่างๆ น้ำใต้ดินที่ถูกสูบมาใช้โดยการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล และคลองชลประทานซึ่งสามารถส่งน้ำในฤดูกาลที่ขาดแคลนได้

2.3.3 เชื้อเพลิง

อำเภอเมืองลำปาง เป็นที่ตั้งของคลังแก๊สLPG หรือแก๊สหุงต้ม ซึ่งเป็นของการบินไทยแห่งประเทศไทย(ปตท.) มีหน้าที่เก็บสำรองแก๊สให้กับการใช้ในเขตภาคเหนือตอนบน โดยมีถังบรรจุแก๊สขนาด 1,000 คับ จำนวน 2 ถัง ซึ่งสามารถเก็บสำรองแก๊สไว้ในระดับ 800-850 คับ/ถัง และมีหน้าที่จำหน่ายแก๊สออกไปโดย 2 ช่องทางด้วยกัน คือ

1)ทางโรงบรรจุแก๊ส ซึ่งมีเครื่องบรรจุแบบอัตโนมัติอยู่ 3 ขนาด ได้แก่ ขนาด 4 กิโลกรัม ซึ่งมีความสามารถบรรจุได้ 350 ถัง/ชั่วโมง ขนาด 15 กิโลกรัม ซึ่งมีความสามารถบรรจุได้ 600 ถัง/ชั่วโมง และขนาด 48 กิโลกรัม ซึ่งมีความสามารถบรรจุได้ 190 ถัง/ชั่วโมง ซึ่งแก๊สที่บรรจุถังเหล่านี้จะทำการส่งจำหน่ายไปยังร้านค้าส่งและร้านค้าปลีกทั่วไป ทั้งภายในจังหวัดลำปาง และจังหวัดในภาคเหนือตอนบน

2)ทางรถบรรทุก ซึ่งมีถังที่สามารถบรรจุแก๊ส 8 คับ ได้ 30 คัน/วัน โดยรถบรรทุกแก๊สเหล่านี้จะนำแก๊สไปส่งให้โรงบรรจุแก๊สของเอกชน หรือถ่ายให้กับถังบรรจุแก๊สขนาดใหญ่ (Bulk)ภายในโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ

อุตสาหกรรมเซรามิก เป็นอุตสาหกรรมที่ต้องพึ่งพาแก๊สLPG เป็นเชื้อเพลิงหลักในการเผาผลิตภัณฑ์ ซึ่งจากการที่พื้นที่ศึกษาเป็นพื้นที่ตั้งของคลังเก็บแก๊สสำรองของภาคเหนือตอนบน จึงทำให้เป็นบริเวณที่มีเชื้อเพลิงเพียงพอสำหรับการผลิต

2.4 เส้นทางคมนาคมขนส่ง

จังหวัดลำปางมีเส้นทางคมนาคมที่สำคัญ ดังนี้

1) ถนนสายหลัก ใช้เป็นเส้นทางเชื่อมต่อระหว่างจังหวัด ได้แก่

ทางหลวงหมายเลข 1 หรือถนนพหลโยธิน บางครั้งมีชื่อเรียกเปลี่ยนไปตามทิศทางที่ออกจากอำเภอเมืองลำปางไปยังจุดหมายปลายทางเช่น ในส่วนที่ออกจากอำเภอเมืองลำปางไปยังทิศทางอำเภอเกาะคาเรียกว่า ถนนลำปาง-เกาะคา หรือถนนลำปาง-กรุงเทพฯ ในส่วนที่ออกจากอำเภอเมืองลำปางไปยังจังหวัดเชียงรายเรียกว่า ถนนลำปาง-เชียงราย และมีถนนเชื่อมต่อกับถนนพหลโยธินเพื่อหลีกเลี่ยงการสัญจรผ่านชุมชนเมืองเรียกว่า ถนนอ้อมเมือง ดังแผนที่ 2.3 ซึ่งถนนสายนี้สามารถเชื่อมต่อกับจังหวัดตากระยะทางประมาณ 180 กิโลเมตร เชื่อมต่อกับจังหวัดพะเยาระยะทางประมาณ 141 กิโลเมตร และเชื่อมต่อกับจังหวัดเชียงรายระยะทางประมาณ 229 กิโลเมตร

ทางหลวงหมายเลข 11 ในส่วนที่ออกจากตัวเมืองลำปางเพื่อไปยังจังหวัดเชียงใหม่เรียกว่า ถนนลำปาง-เชียงใหม่ ซึ่งสามารถเชื่อมต่อกับจังหวัดลำพูนระยะทางประมาณ 72 กิโลเมตร เชื่อมต่อกับจังหวัดเชียงใหม่ระยะทางประมาณ 97 กิโลเมตร และในส่วนที่ออกจากตัวเมืองเพื่อไปยังจังหวัดแพร่เรียกว่า ถนนลำปาง-เด่นชัย ซึ่งสามารถเชื่อมต่อกับจังหวัดแพร่ระยะทางประมาณ 109 กิโลเมตร

ทางหลวงหมายเลข 1035 เชื่อมระหว่างอำเภอทางตอนเหนือของจังหวัดบางครั้งเรียกว่า ถนนลำปาง-แจ้ห่ม และสามารถเชื่อมต่อกับจังหวัดพะเยา เชียงราย และเชียงใหม่ได้

2) ถนนสายรอง เป็นเส้นทางที่ใช้เชื่อมต่อระหว่างอำเภอ ได้แก่

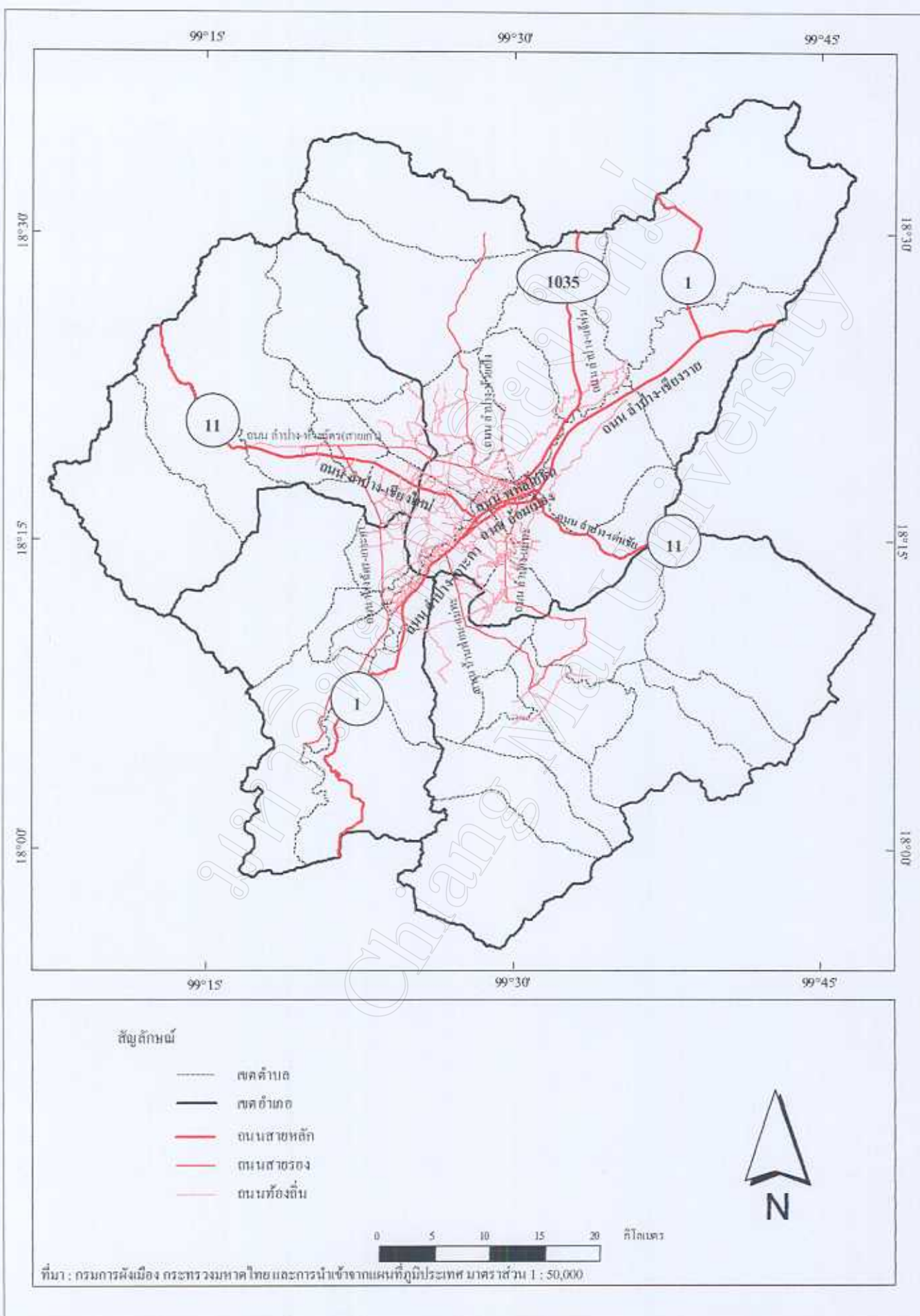
ถนนลำปาง-แม่ทะ และถนนบ้านฟ่อน-แม่ทะ ใช้เชื่อมต่อระหว่างอำเภอเมืองลำปางกับอำเภอแม่ทะ

ถนนลำปาง-ห้างฉัตร ใช้เชื่อมต่อระหว่างอำเภอเมืองลำปางกับอำเภอห้างฉัตร แต่ปัจจุบันนิยมใช้ถนนลำปาง-เชียงใหม่แทนเนื่องจากมีความรวดเร็วและมีรถโดยสารให้บริการมากกว่า บางครั้งจึงเรียกถนนสายนี้ว่า ถนนลำปาง-ห้างฉัตรสายเก่า

ถนนห้างฉัตร-เกาะคา ใช้เชื่อมต่อระหว่างอำเภอห้างฉัตรกับอำเภอเกาะคา

ถนนลำปาง-ห้วยเป้ง ใช้เชื่อมต่อระหว่างอำเภอเมืองลำปางกับอำเภอเมืองปาน

3) ถนนท้องถิ่น เป็นถนนที่ใช้สัญจรทั่วไปภายในชุมชนต่างๆ

แผนที่ 2.3 เส้นทางคมนาคมในพื้นที่ศึกษา

พื้นที่ศึกษาดังอยู่ในจังหวัดลำปาง ซึ่งมีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์อยู่กึ่งกลางของภาคเหนือตอนบน เพราะมีอาณาเขตติดต่อกับหลายจังหวัดในภาค ทำให้กลายเป็นจุดที่มีความสะดวกในการคมนาคมขนส่ง ทำให้ได้รับประโยชน์ในด้านต่างๆจากการเชื่อมโยงกับจังหวัดเชียงใหม่ซึ่งเป็นเมืองศูนย์กลางของภาคเหนือ และสามารถเชื่อมโยงกับจังหวัดในภาคอื่นๆ โดยเฉพาะกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นแหล่งตลาดหลักและแหล่งส่งออกสินค้าที่สำคัญ นอกจากนี้แล้วที่ตั้งของพื้นที่ศึกษา ยังมีความสะดวกต่อการขนส่งวัตถุดิบที่เป็นปัจจัยการผลิตจากแหล่งอื่นๆ ได้โดยง่าย

2.5 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเซรามิก

พื้นที่ศึกษามีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเซรามิกดังนี้

2.5.1 ศูนย์พัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบดินเผา

เป็นหน่วยงานที่สังกัด สำนักพัฒนาอุตสาหกรรมรายสาขา กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเกาะคา มีหน้าที่ในการศึกษาวิจัยข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเซรามิก รวมไปถึงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต การพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ นอกจากนี้ยังให้บริการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการโรงงานในด้านการวิเคราะห์ทดสอบวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ ทั้งทางด้านกายภาพ เคมี และทางแร่วิทยา โดยใช้เครื่องมือวิเคราะห์ทดสอบที่ทันสมัย ตลอดจนให้บริการแก้ปัญหาทางด้านเทคนิคที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิตทุกขั้นตอน

การที่ในพื้นที่ศึกษามีศูนย์พัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบดินเผา ซึ่งเป็นสถาบันของรัฐที่ให้การสนับสนุนส่งเสริมการวิจัยด้านเซรามิกโดยเฉพาะ เป็นแหล่งข้อมูลพื้นฐาน ที่ให้คำแนะนำในการผลิตและให้บริการช่วยเหลือต่างๆ จึงเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการรายใหม่ที่กำลังเริ่มค้นกิจการ และผู้ประกอบการที่ตั้งโรงงานอยู่ในพื้นที่มาก่อน

2.5.2 สถาบันการเงิน

ในพื้นที่ศึกษามีสถาบันการเงินที่เป็นธนาคารพาณิชย์ทั้งหมด 25 แห่ง โดยตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองลำปาง 22 แห่ง อำเภอเกาะคา 1 แห่ง อำเภอแม่ทะ 1 แห่ง และอำเภอห้างฉัตร 1 แห่ง เป็นธนาคารของรัฐบาลได้แก่ ธนาคารออมสินซึ่งมีทั้งหมด 5 แห่ง โดยตั้งอยู่ในอำเภอเมือง 2 แห่ง อำเภอเกาะคา อำเภอแม่ทะ และอำเภอห้างฉัตร พื้นที่ละ 1 แห่ง ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (รกส.) ทั้งหมด 4 แห่ง โดยตั้งอยู่ในอำเภอเมืองลำปาง อำเภอเกาะคา อำเภอแม่ทะ และอำเภอห้างฉัตร พื้นที่ละ 1 แห่ง นอกจากนี้ยังมีบริษัทเงินทุนตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองลำปาง 2 แห่ง เป็น

บริษัทเงินทุนของรัฐคือ บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และเป็นบริษัทเงินทุนของเอกชนคือ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์เอกรรณ จำกัด

จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ในพื้นที่ศึกษาอยู่มีแหล่งสถาบันการเงินจำนวนมาก ซึ่งจะเอื้อประโยชน์ต่อการทำธุรกิจทั้งด้านการเป็นแหล่งกู้ยืมเงิน และแหล่งถ่ายโอนเงินระหว่างบัญชีในอุตสาหกรรมเชรามีคได้เป็นอย่างดี